

3 De enkelte skove

Haderslev Østerskov (skov nr. 101)

Beskrivelse

Generelt

Haderslev Østerskov er beliggende nordøst for Haderslev (4 km fra bymidten, 2 km fra bygrænsen). Skovens sammensætning pr. 1/1-2004 og beliggenhed fremgår af nedenstående tabel og kort:

Bøg	Eg	Ask og ær	Gran	Ædelgran	Andet nål	Søer m.v.	Eng	Ager	Vej	Andet	Ialt
89,4	20,8	40,2	19	1,8	5,4	0,1	1,1	2,4	4,8	0,8	185,7

Luftfoto med skovkort indlagt

DDO©, COWI

Skoven ligger i det åbne land. Nogle mindre, private skovarealer støder op til den. Skoven er overvejende løvskov på ret næringsrig bund.

Skoven er såkaldt gammel "kongelig skov" fra længe før tysk tid og må tilskrives "altid" at have tilhørt staten (kongen). I ryttergodsernes tid fra 16- og 17-hundredetallet indgik den i et rytterdistrikt nord for Haderslev.

Sammen med Haderslev Vesterskov er Østerskoven resterne af meget større og delvis sammenhængende skove fra Lillebælt over Christiansfeld og mod nordvest til de såkaldte Farrisskove.

Biologi

Østerskovs § 3-beskyttede naturområder udgøres af følgende naturtyper:

Sø	0,3 ha
Eng	<u>1,1 ha</u>
I alt	1,4 ha

Hertil kommer arealer underlagt naturskogsstrategien (se afsnittet herom), således at det samlede areal med særligt beskyttet natur ved plandato udgør 1,3 % af skoven.

Herudover findes 4100 m § 3-beskyttet vandløb.

Den områdevis gennemgang findes i bilag 3.

Oversigt over botaniske lokaliteter nævner bl.a. skov-hullæbe (fredet) og almindelig lungeurt. Der findes avnbøg i bevoksningerne.

Der er i de senere år gravet enkelte vandhuller til bedring af forholdene især for padder, men også for fuglelivet.

Skoven anses for en god fuglelokalitet. I 1994 blev som ynglende registreret hvepsevåge, duehøg, spurvehøg, musvåge, natugle, isfugl (rødlistet som sjælden (R)), stor flagspætte, nattergal, spætmejsse, træløber, ravn og dompap. I 1980 blev desuden som ynglende registret skovhornugle, korttået træløber og kernebider. Det er sandsynligt, at arterne stadig forekommer. Rød glente har tidligere ynglet i skoven (Krigskobbel i syd), og det er ikke utænkeligt, at den vil indfinde sig igen.

Geologi og jordbund

Østerskov er beliggende på fed moræne fra sidste istid. Landskabet er udpræget fladt, med kun små kuperinger. Det gør skoven meget færdselsegnet både i en driftsmæssig og en rekreativ sammenhæng.

Jordbunden er overvejende en stiv og tung moræneler med 30-40 cm muld – i lavninger 25-75 cm dynd på sandblandet eller stift ler. Kun få steder i skoven findes sandblandet til gruset moræne.

Kulturmiljø

Der er følgende fortidsminder i Østerskov:

Afd.	Art	Fredningsnr.	Bemærkninger
48/50/51	Højryggede agre	-	Orienteret NNØ – SSV
57	Ledstolpesten/gl. afd.sten	3710:12	På dige v. indkørsel
32/41/42	Tyske bunkere	A/B/C	Ammunitionsdepot, 2. verdenskrig

Der er desuden rester af interne linier i skoven mellem de forskellige anlæg hørende til det kæmpestore ammunitionsdepot. Rester af ”skildervagtsbøgen” står ved en af hovedindfaldsvejene; vagterne har skåret deres ”længselstanker” i træets bark.

I afd. 44 og 53 er fundet rester af bopladser fra romersk jernalder.

Skoven er i helhed omgærdet af jorddiger; det samme er i syd Krigskobbel.

Fortidsminderne er listet i bilag 4.

Friluftsliv

Skoven er ifølge publikumsundersøgelser, senest i 1997, moderat benyttet. Skovbesøgenes hovedformål er at gå tur og opleve naturen. Hver anden til tredje af de adspurgte oplyste også, at de motiverede, luftede hund og studerede naturen under skovbesøget. Et flertal kommer frem til skoven på anden måde end med bil. Der er i øvrigt 2 p-pladser med gode faciliteter.

Skoven er forsynet med mange gode veje og stier, der benyttes af publikum. Den har status af beskyttet skov (B-skov) og er derfor friholdt for øvelser og orienteringsløb.

Ved spørgeundersøgelsen i 1997 benyttede ca. hver femte sig af informationstavler og afmærkede ruter. Deltagerne fandt deres omfang tilpas, mens en overvejende andel af de adspurgte ønskede flere borde/bænke, affaldsstativer, toiletter, bålpladser og primitive overnatningspladser.

Der foreligger en vandretursfolder for Øster- og Vesterskov.

Skovtilstanden

Skoven er overvejende ung med få mellemaldrende og gamle bevoksninger. Alle løvtræarter danner fine bevoksninger i Østerskoven. Overalt frembyder jordbunden de bedste betingelser for fremvækst af god løvskov, især af bøg, ær og ask (der her kan dyrkes til hugstmodenhed i den eftertragtede hvide kvalitet) samt sporadisk eg.

Bygninger

Der er følgende bygninger i skoven:

Navn	Anvendelse	Bemærkninger
Ladegårdshus	Skovfogedbolig indtil 1/4 2004	Afd. 53a; udhuse i 57a Tjenestejord i 53b + 13a

Gældende udpegninger**Regionplanlægning**

I regionplanen 2001-2012 for Sønderjyllands amt er skoven udlagt som "naturområde", der "sammenbindes" af biologiske korridorer – øst-vest. Skoven er desuden udlagt som "værdifuldt landskab". Der er almindelige drikkevandsinteresser knyttet til skoven.

Der er udlagt 50-75 ha skovrejsningsområde omkring Østerskov. Vandløbet Sillerup Bæk langs nordgrænsen er højt værdisat.

Internationale beskyttelsesområder

Der er ingen sådanne i skoven.

Fredninger og vildtreservater

Der er ingen sådanne i skoven.

Naturskovsudpegninger

Naturskovsstrategiens udpegninger (status ved plandato):

Urørt skov	0,8 ha	
Plukhugst	<u>0,2 ha</u>	
I alt		1,0 ha

Som det fremgår af listen i bilag 7, er det en gammel egebevoksning, hhv. en lille gammel bøgebestand, der er omfattet.

Forsøg og frøavl

afd.	litra	areal (ha)	art/formål
22	a	0,9	proveniensforsøg (nr. 1251)
36	b	0,9	kåret ask (F691)

Pyntegrønt

Der forekommer ingen bevoksninger anlagt med juletræer og pyntegrønt for øje.

Jagt

Kongehuset har jagten ifølge civillisteloven (Lov 136 af 26.4.1972). I det omfang kongehuset ikke udøver jagtretten, forestår distriktet jagt og vildtforvaltning.

Fiskeri

Der udøves ikke fiskeri i Østerskoven.

Målsætninger

Hovedmålet for de skovbevoksede flader er naturnær træproduktion under skyldig hensyntagen til publikumssøgningen og nærheden til Haderslev by.

Friluftsliv:

Det er målet at sikre og udvikle de friluftsmæssige værdier i et samarbejde med brugerne. Samtidig haves for øje, at skoven fortsat skal appellere til ”den stille skovgæst”. Formidling af skovens fortidsminder fremmes.

Naturpleje:

Det er målet at fastholde og udvikle dette skovområdes naturværdier ved distriktets naturpleje. Herunder understøttes mulighederne for forekomst af isfugl, såvel som de gunstige forhold for andre fugle. Der henvises til bilag 3 for så vidt angår målsætninger for de enkelte lokaliteter.

Kulturmindepleje:

Fredede fortidsminder – ikke mindst de højryggede agre - skal løbende beskyttes mod slidskader fra arbejdskørsel m.v.

Den stadige målsætning for fortidsminderne er at bevare en god vedligeholdelsestilstand. Herunder søges det om nødvendigt at kanalisere publikums færdsel for at undgå yderligere nedslidning af diger m.v. Endvidere tilstræbes det, at fortidslevn holdes synlige i landskabet og formidles.

Køb og salg:
Intet at bemærke.

Forskrifter

Foryngelsesplan

Langt størsteparten af den kommende periodes generations- og anvendelsesskifter vil være løvtræselyngelse (bøg med ær og ask). Arealerne vil samlet fordele sig således:

Bøg	Eg	Ubevokset	Ialt
		Mose	
11,2	0,5	1,3	13,0

I alt 0,5 ha stormfaldshuller tilplantes med eg. Et område med gammel eg af tilsvarende omfang ventes til gengæld selvforynget med fortrinsvist bøg.

Godt 1 ha nuværende askebevoksninger får lov at udvikle sig til mere eller mindre træløse moser ved vandstandshævning.

Detaljer fremgår af bilag 11.

Naturplejeplan

Se ovenfor om nye moser. Om muligt etableres i perioden en sø i sænkningen i afd. 47a via vandstandshævning. For Sillerup Bæk gælder, at distriktet i muligt omfang vil arbejde for opfyldelse af amtets målsætning.

Kulturmindepleje

Der er ikke forudset behov for plejetiltag i planperioden. Dog påtænkes en renovering af de tyske anlæg fra 2. verdenskrig.

Planer for friluftslivet

Jævnfør resultatet af publikumsundersøgelsen i 1997 vurderer distriktet udbuddet af faciliteter for friluftslivet. Foruden vedligeholdelse udbygger distriktet evt. faciliteterne i planperioden. De tre tilbageværende bunkere overvejes reetableret/istandsat, til brug for publikum på forskellig vis.

A.h.t. ynglefred for rovfugle søges nye stier for tæt langs skovbrynet undgået.

Konsekvenser

Der ventes i løbet af planperioden etableret en række beskedne publikumsfaciliteter, såsom bål- og overnatningspladser samt borde og bænke. Dele af skoven gøres vådere ved vandstandshævninger.

